

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Název diplomové práce: **Srovnání právní úpravy povinného očkování v České republice a Francii**

Diplomant: **David Ševčík**

Vedoucí: JUDr. Petr Svoboda, Ph.D.

Oponent: JUDr. David Kryška, Ph.D.

I.

K tématu (předmětu) práce:

Téma povinného očkování z pohledu českého práva je s ohledem na řadu kontroverzních i nedořešených právních problémů zajímavé a aktuální. Autor navíc nabízí cennou přidanou hodnotu v podobě srovnání s účtyhodnou právní úpravou Francie, která je kolébkou vakcinace (L. Pasteur) i povinného očkování.

K systematické práci:

Práce (na necelých 78 stran) má logickou strukturu, která respektuje základní autorovu srovnávací metodu. Výklad v rámci jednotlivých kapitol autor vždy člení do třech (abstraktně chápaných) úseků – v prvním úseku vždy přibližuje českou právní úpravu, v druhém úseku pak právní úpravu francouzskou a ve třetím úseku provádí jejich srovnání.

Po Úvodu a 1. kapitole, nazvané „Státům společný nadnárodní pohled na očkování“, autor ve 2. kapitole „Ústavněprávní rozměr povinného očkování“ rozebírá ústavněprávní aspekty problematiky, a to v oddílech 2.1. a 2.2. v České republice (ČR), v oddílech 2.3. a 2.4. ve Francii a v oddílu 2.5. uzavírá srovnávací analýzou. Ve 3. kapitole „Zakotvení a členění očkovací povinnosti“ se zabývá zákonnou a podzákonnou právní úpravou, a to opět v oddílech 3.1. a 3.2. v ČR, v oddílech 3.3. a 3.4. ve Francii, načež v závěrečném oddílu 3.5. nabízí srovnávací diskusi. Ve 4. kapitole vysvětluje otázky přímého a nepřímého (tj. sankčního) vynucení očkovací povinnosti – v ČR a ve Francii. V 5. kapitole „Odpovědnost a odškodňování újmy související s povinným očkováním“ pak rozebírá otázky občanskoprávní odpovědnosti, resp. náhrady škody za újmu (škodu) na zdraví způsobenou v důsledku povinného očkování – v oddílech 5.1. a 5.2. v ČR a v oddílu 5.3. ve Francii, načež navazuje diskusními a analytickými oddíly 5.4. (srovnání) a 5.5. s názvem „*De lege ferenda* v českém právním prostředí; úvaha o implementaci francouzského odškodňovacího systému“. V Závěru autor shrnuje nejdůležitější poznatky, k nimž dospěl v předchozích pasážích práce.

K obsahu práce:

Obecně:

Práce je jednoznačně zdařilá a svým srovnávacím přístupem s francouzskou právní úpravou též zcela originální a přínosná. Autor kvalitní analýzou pojednal o všech podstatných problémech týkajících se povinného očkování, včetně precizního exkurzu do soukromoprávní

problematiky náhrady škody v 5. kapitole. Úvahy i závěry autora jsou logické i věcně střídavé.

Konkrétně:

Ke str. 13 a násl.: Zdařilý rozbor ústavněprávních aspektů povinného očkování v ČR. Jednak otázka souladu zákonného zmocnění v § 46 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, k podrobnější úpravě druhů pravidelného i zvláštního očkování ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví (zejména náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 19/14). Jednak otázky možných (v zákoně výslovně neupravených) důvodů pro odmítnutí povinného očkování ze strany očkovaného dítěte, potažmo jeho rodičů, které dovedla tvůrčí judikatura Ústavního soudu (zejména nálezy sp. zn. III. ÚS 449/06 a I. ÚS 1253/14).

Ke str. 38: Výborný a klíčový postřeh autora, podle něhož ve Francii „*přímo ... v zákoně existuje výčet povinně očkovaných nemocí*“. Autor (podle mne zcela správně) poznamenává, že je tím „*založen silnější a důvěryhodnější systém povinného očkování, neboť rozšíření očkovací povinnosti je podrobena podrobné debatě v rámci legislativního procesu*“. Naproti tomu v ČR v § 46 zákona č. 258/2000 Sb. dává zákonodárce obecný „*bianco šek*“ státní správě (Ministerstvu zdravotnictví), aby sama vybrala výčet nemocí, proti nimž má být zavedeno pravidelné (tj. běžné) povinné očkování. Jakkoli náš Ústavní soud shledal tento „*bianco šek*“ ústavně konformním, autor srovnáním s francouzským legálním modelem nastavil českému modelu nekompromisní zrcadlo, v němž je dobře vidět slabina, na kterou stěžovatelé i Nejvyšší správní soud opakovaně poukazovali: totiž rozpor české zákonné úpravy s ústavními výhradami zákona podle čl. 4 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. Autor navíc trefně argumentuje tím, že potřebná flexibilita právní úpravy cestou podzákonné normotvorby může být v naléhavých případech docela dobře zajištěna formou mimořádných očkování.

Ke str. 57 a násl.: Autor zajímavě rozebírá změnu (ve smyslu zúžení) v rozsahu odpovědnosti za škodu ze strany provozovatele zdravotnického zařízení za škodu na zdraví pacienta v důsledku povinného očkování (zejména v důsledku nežádoucích účinků použité vakcíny), a to na jedné straně podle „*staré*“ zákonné úpravy v § 421a občanského zákoníku z roku 1964 a na druhé straně od 1.1.2014 podle „*nové*“ zákonné úpravy v § 2936 a 2937 občanského zákoníku z roku 2012. Zajímavý výklad vazby „*škoda způsobená vadou věci*“ ve smyslu § 2936 občanského zákoníku z roku 2012, potažmo otázky, zda by bylo možné za „*vadnou věc*“ považovat i očkovací látku, která by způsobila očkovanému nežádoucí účinky výlučně z důvodu specifických reakcí jeho organismu. Autor zde přibližuje názory P. Krameria a P. Šustka a přiklání se k užšímu výkladu pojmu „*vada věci*“ v souladu s P. Šustkem. Tento názor ovšem vede k závěru, že *de lege lata* za některé případy způsobení těžké újmy na zdraví pacienta (dítěte) v důsledku povinného očkování nikdo neodpovídá, ačkoli může jít o škody výslovně předvídané v příbalových letácích vakcín. To je pro mne těžko přijatelný závěr, zejména s ohledem na to, že zdravotnická zařízení mají z (povinného) očkování majetkový prospěch a jsou povinně pojištěni pro případ škody způsobené na zdraví pacienta.

K oddílu 5.5.: Výborná a klíčová úvaha *de lege ferenda* o zavedení systému odpovědnosti státu za škodu způsobenou povinným očkováním podle francouzského modelu. Myslím, že připravovaný návrh českého zákona z dílny Ministerstva zdravotnictví míří francouzským směrem.

K formální stránce práce:

Práce má pěkný, čtivý styl. Autor se vyjadřuje stručně, jasně a kultivovaně.

K práci s prameny:

Autor pracoval s dostatečným okruhem odborné literatury i judikatury. Ocenit je třeba zvláště práci s originálními francouzskými prameny. Citace jsou přesné.

Shrnutí:

Práce splňuje všechny požadavky stanovené pro diplomové práce. Prosím autora, aby se při obhajobě pokusil odpovědět na moje připomínky výše.

II.

Předloženou práci **doporučuji k obhajobě** a - s výhradou průběhu obhajoby – ji předběžně navrhuji klasifikovat známkou „**výborně**“.

V Praze dne 2.9.2018

JUDr. Petr Svoboda, Ph.D.
Katedra správního práva a správní vědy PF UK